

EL LLIBRE DE LA SETMANA

El camí que porta fins a Natalia Ginzburg

PERFIL

NATALIA GINZBURG VA NÉIXER A PALERM FA 100 ANYS. DESPRÉS QUE ÀTIC DELS LLIBRES EN PUBLIQUÉS 'LES PETITES VIRTUTS', ELA GEMINADA TRADUEIX AL CATALÀ LA SEVA PRIMERA NOVEL·LA, 'EL CAMÍ QUE PORTA A CIUTAT'

JOAQUIM ARMENGOL

29, el que hi havia just davant la porta de la catedral. M'interessen aquestes petites editorials que han anat sorgint els últims anys i que tant dignifiquen i renoven el panorama literari del país. Parlo d'editorials com Fragmenta, Males Herbes, Edicions de la Ela Geminada, etc. D'aquesta última vaig endur-me *El camí que porta a ciutat*, de Natalia Ginzburg. Les raons de la meua tria són diverses; d'una banda hi

Fa unes setmanes, passejant per les parades de la Setmana del Llibre en Català, vaig aturar-me a l'estand número

ha, com és natural, la curiositat innata arrelada a qualsevol lector, però el que em va moure de veritat és l'estrany interès que em desperta l'escriptora. I també, evidentment, la novetat d'aquesta primera traducció en català d'una obra de Ginzburg. Cal assenyalar que editar *La strada che va in città* és una excel·lent decisió presa per l'editorial. Amb aquesta primera obra, escrita l'any 1942 i signada amb el pseudònim d'Alessandra Tornimparte, Edicions de la Ela Geminada inicia la publicació del cicle complet de les cinc novel·les breus de l'autora, cosa que garanteix als lectors la possibilitat de poder seguir la seva evolució narrativa.

Natalia Ginzburg, nascuda Levi, tenia 25 anys quan va publicar aquest primer llibre. Aleshores estava casada amb Leone Ginzburg; per culpa de les seves activitats polítiques antifeixistes havia estat desterrat a un poble anomenat Pizzoli, una petita vila perduda dels Abruços. Leone, que també havia arrossegat Natalia al poble, moriria el febrer del 1944 a la presó de Regina Coeli de Roma, deixant-la vídua i amb tres fills. Les persones que habitaven aquest poble i els de l'entorn són els models que Natalia va emprar per alimentar les vides, més o menys reeixides, dels personatges que poblen *La strada che va in città*. Un poblet, Pizzoli, del qual surt un camí que porta a ciutat. Un camí que fa sovint, sempre que pot, Delia.

Implacable i severa

Delia és una noia de poble de setze anys que viu en una casa mins a i sòrdida, amb massa gent, de la qual vol fugir com sigui i ràpida-

EL CAMÍ QUE PORTA A CIUTAT
NATALIA GINZBURG
EDICIONS DE LA ELA GEMINADA
TRADUCCIÓ D'ALBA DEDEU
108 PÀG. / 15 €

"EL DESIG DE FUGIDA, L'OPRESSIÓ, LA SOLEDAT, LA INCOMPRESIÓ I UNA MATERNITAT INSATISFETA SÓN TEMES CENTRALS EN AQUESTA DELICIOSA NOVEL·LA CURTA"

ment. L'ofec que significa viure en aquesta casa, amb aquesta família i en un lloc contrari com Pizzoli és semblant, en l'esperit de Delia, a estar tancada en una cel·la. Per això, el camí que recorre quan va a la ciutat, i el que això significa: veure una germana alliberada i mundana, viure el brogit dels cafès i cinemes, l'encant dels passejos, assaborir gelats..., aquesta és la vida autèntica que somia fer Delia, l'esperança i l'anhel d'un futur que imagina lluny del poble i en llibertat. Però és obvi que aquesta mateixa idealització del futur fa que no accepti el seu propi destí, un destí del tot impensat.

El desig de fugida, l'opressió, la soledat, la incomprensió i una maternitat insatisfeta són temes centrals en aquesta deliciosa novel·la curta. Uns temes que aniran repetint-se i evolucionant al llarg de la vida literària de l'escriptora en novel·les posteriors com *Tutti i nostri ieri* (*Tots els nostres ahirs*) o *Li voci della sera* (*Veus en la nit*), entre d'altres. No hi ha dubte que *El camí que porta a la ciutat* és l'embrí del món literari de l'autora, i ja després pren aquell regust amarg tan característic de Natalia Ginzburg, un regust que sovint impregna l'ànima dels seus protagonistes. En aquesta primera narració ja hi trobem un admirable entreteixit de personatges, típic en les seves obres, de vides que es creuen sense entendre's, d'éssers indolents i grisos, inamovibles, incapaços d'agafar les regnes de la pròpia vida i que es deixen bressolar pels fets i l'atzar, surant i vivint vides grises, adotzenades per la manca de desig, absurdes i anodines. Aquesta és la Ginzburg: implacable i severa. ♦♦

WIKIPEDIA

La literatura com a taula de salvació

XAVI SERRA

¿Té sentit parlar de còmic juvenil quan una obra és capaç de comoure lectors de totes les edats?

¿Quan la seva senzillesa i accessibilitat no està renyida amb la sofisticació narrativa? Tot i el seu currículum de premis d'àlbum il·lustrat i llibre infantil, *Jane, el zorro y yo* transcendeix gèneres i categories: narrada amb el llenguatge del còmic i els contes, és la història d'una nena, l'Hélène, que s'enfronta diàriament a les burles i humiliacions dels companys de classe, però també un homenatge al poder de la ficció per rescatar-nos quan la realitat ens expulsa a un racó fosc i solitari. Perquè la Jane del

títol no és altra que Jane Eyre, l'heroïna de Charlotte Brontë: "És el millor llibre que he llegit a la vida, i això que només vaig per la meitat", ens explica l'Hélène, que devora unes pàgines que li serveixen d'escut i consol contra la crueltat dels altres nens.

A diferència de molts relats sobre assetjament que se centren en la psicologia de l'agressor, l'obra posa el focus en l'experiència subjectiva de la víctima i explica com el menyspreu dels altres s'enquista en la pròpia visió que un té d'un mateix. L'Hélène es veu com una salsitxa quan s'emprova un banya-

dor; què importa que el metge li digui que el seu pes és normal si a la porta del lavabo de l'escola algú hi ha escrit que "l'Hélène pesa 98 quilos" i els companys li fan mofa? *Jane, el zorro y yo* descriu amb lirisme com l'aïllament i soledat es van transformant en una segona pell, convertint un trajecte en autobús o una excursió escolar en un petit infern. Un infern en què

l'única taula de salvació és la literatura, almenys fins que un dia, enmig d'una acampada, l'aparició inesperada d'una guineu obre una escletxa en la cuirassa de resignació i abatiment de l'Hélène.

JANE, EL ZORRO & YO
ISABELLE ARSENAULT
FANNY BRITT
SALAMANDRA
104 PÀG. / 20 €

El dibuix d'Isabelle Arsenault, d'una gran expressivitat, té el seu millor aliat en la senzillesa d'un traç delicat i unes textures que no amaguen el rastre del carbonet, alternant la paleta de grisos terrosos i de pastels per saltar de la vida a la literatura. El treball de la il·lustradora es complementa a la perfecció amb el realisme tenyit de poesia del guió de Fanny Britt, el debut en còmic d'una escriptora canadenca que aquí s'inspira en la seva pròpia experiència com a nena al Mont-real dels 80. El resultat és un còmic emotiu que remou les entranyes i és especialment memorable en pàgines com les que descriuen la silenciosa abnegació de la mare de l'Hélène o en l'aparició final d'un color lluminós i esperançador. ♦♦